

KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS TARYBOS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO EDUARDO NORKAUS ELGESIO

Kazlų Rūda
2025-09-11

I. Tyrimo pagrindas ir dalykas

Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos etikos komisija gavo Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos 2025-08-06 pranešimą DĖL KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO EDUARDO NORKAUS. Komisija 2025-08-14 posėdyje nusprendė pradėti tyrimą.

Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos etikos komisija (toliau – Komisija): Rolandas Vosylius, Sigita Mikalauskienė, Eglė Stankevičiūtė, Valdas Kazlauskas, Edgaras Tauras, Sandra Stankevičienė, Tadas Jakevičius, Giedrė Karsokienė 2025 m. rugsėjo 11 d. posėdyje susipažino su Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos 2025 m. rugpjūčio 6 d. pranešimu.

Pranešime nurodoma, kad :

“DĖL KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO EDUARDO NORKAUS Kazlų Rūdos savivaldybės administracija (toliau – Administracija) informuoja, jog Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos 2025 m. birželio 30 d. 13 val. posėdyje, Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos mažumos valandos (toliau – Mažumos valanda) metu Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos nario Eduardo Norkaus (toliau – Tarybos narys) pateikti klausimai ir teiginiai laikytini nepagrįstais (nuoroda: <https://www.youtube.com/watch?v=DkttArCYJI4>, laiko žyma įrašė nuo: 1:19:20). 2025 m. liepos 2 d. Tarybos narys taip pat pateikė panašius klausimus ir teiginius, kurie buvo viešai įgarsinti Mažumos valandos metu.

Zodžiu ir raštu pateikti klausimai su tikrovės neatitinkančiais teiginiais (kalba netaisyta):

- „Kodėl savivaldybė nesilaikė laikinųjų apsaugos priemonių, kurias paskyrė teismas?“;
- „<...> savivaldybė savo nuožiūra stebi svetimą sklypą, kuris iš principo, nu, nepriklauso, gerai, priklauso savivaldybei, bet yra nuomojamas, ane, nu tai, mes dabar bet kurį pilietį galime pradėti stebėti, ane, mes jau tokį turbūt priimam kaip po normą.“;
- „Kiek buvo sumokėta antstoliam už teismo nutarties nevykdymo ir kas priims visą atsakomybę, visą patirtą žalą savivaldybei, kas dėjo parašus už šitus nurodymus“;
- „<...> grįžome į puikiuosius 90-tus metus, kai pasiimame svetimą turtą ir tada dar reikalaujame iš savininko pinigų, kad grąžintume tą turtą į buvusią vietą. Nu, kolegos, šitoje situacijoje mes atrodome labai labai prastai ir tikiuosi, kad tokios situacijos nepasikartos, tikrai atsiras normalūs, pagrįsti sprendimai ir atsiras žmonės, kurie atsakingi už tokias, manau, labai gėdingas savivaldybei klaidas.“
- „Kodėl savivaldybė nesilaikė teismo paskirtų laikinųjų apsaugos priemonių dėl sklypo M.K. Čiurlionio g. 22?“
- „3. Gatvės „remontas“ sklype, kur niekada nebuvo gatvės:“
- „Ar tai nėra pažeidimas, kai sakoma, kad vyksta gatvės remontas ten, kur jos niekada nebuvo?“
- „Kodėl buvo stebimas privatus svetimas sklypas?“
- „Kiek buvo sumokėta antstoliams už teismo nutarties nevykdymą?“
- „Ar tiesa, kad savivaldybės administracija pareikalavo kiosko savininkės susimokėti už kiosko grąžinimą? Kokia teisinė ir moralinė logika šiuo atveju taikoma?“
- „Kodėl mero potvarkiai nėra viešinami savivaldybės internetinėje svetainėje, kaip tai numatyta viešojo administravimo ir skaidrumo principais? Kada planuojama šią situaciją ištaisyti?“

Į visus šiuos klausimus yra atsakyta ir atsakymai viešai paskelbti, paneigiantys išsakytus nepagrįstus teiginius. Kadangi nurodyti klausimai yra su teiginiais neatitinkančiais tikrovės, klaidinantys visuomenę, dėl aukščiau pateiktos informacijos vertintina, kad klausimai ir teiginiai

turi asmens garbę ir orumą žeidžiantį bei šmeižikišką pobūdžio elementų Kazlų Rūdos savivaldybės ir jos Administracijos vardui.

Administracija pažymi, jog Tarybos nario dalyvavimas priimant sprendimus yra neatsiejama sprendimų priėmimo procedūrų dalis, o viešai ir raštu pateikti klausimai ir teiginiai, turintis asmens garbę ir orumą žeidžiantį bei šmeižikišką pobūdį Kazlų Rūdos savivaldybės vardui ir jos Administracijai, o teiginiai dėl atsakomybės ir žalos savivaldybei turi būti priežastimi vertinti Tarybos nario priesaikos ir atliekamų pareigų skaidrumą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 7 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Administracija Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos etikos komisijos prašo:

įvertinti Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos nario Eduardo Norkaus elgesį teikiant nepagrįstus klausimus su teiginiais, taip galimai pažeidžiant valstybės politikų elgesio principus, nuostatas bei Kazlų Rūdos savivaldybės veiklą reglamentuojančių teisės aktų valstybės politikui nustatytą reikalavimus.“

II. Asmens, kurio veikla tiriama, paaiškinimas

Tarybos narys nustatytu komisijos terminu 2025-08-27 pateikė paaiškinimą:

„DĖL SKUNDO PAGRĮSTUMO

Atsižvelgdamas į Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos pateiktą skundą, kuriuo prašoma vertinti mano, kaip tarybos nario, veiklą, pareiškiu, kad:

1. Visiškai nesutinku su skunde pateiktais kaltinimais. Mano pateikti klausimai posėdžių metu bei raštu yra teisėta ir įstatymuose įtvirtinta tarybos nario veikla, skirta viešumo ir skaidrumo užtikrinimui.

2. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (12 str., 23 str.) suteikia tarybos nariui teisę teikti paklausimus, kelti klausimus posėdžiuose, reikalauti informacijos ir kontroliuoti administracijos veiklą. Klausimai, net ir kritinio pobūdžio, negali būti vertinami kaip nepagrįsti kaltinimai, nes jie yra demokratinės kontrolės priemonė.

3. Mano pasisakymai buvo suformuluoti klausimų forma („Kodėl...?“, „Ar tiesa, kad...?“, „Kiek kainavo...?“, „Kada bus viešinama...?“). Tokios formuluotės nėra konstatuojami faktai, o užklausos, todėl negali būti laikomos nei melagingos informacijos skleidimu, nei šmeižtu.

4. Valstybės politikų elgesio kodeksas draudžia skleisti žinomai melagingą informaciją, tačiau ši nuostata negali būti taikoma mano atvejui, nes pateikti klausimai buvo grindžiami viešu interesu ir turima informacija. Administracijos teiginys, kad jie yra „nepagrįsti“, yra subjektyvus vertinimas, o ne teisinis faktas.

5. Pats skundas, kuriuo bandoma mano klausimus vertinti kaip etikos pažeidimą, kelia abejonių dėl proporcingumo ir gali būti vertinamas kaip mano, kaip politiko, veiklos ribojimas bei bandymas atgrasyti nuo kritikos administracijai. Tokie veiksmai primena politinio persekiojimo požymius ir prieštarauja demokratijos bei savivaldos principams.

PRAŠYMAS Prašau Etikos komisijos:

Pripažinti, kad mano veiksmai nepažeidė nei Vietos savivaldos įstatymo, nei Valstybės politikų elgesio kodekso.

Įvertinti, jog administracijos skundas yra nepagrįstas ir nesuderinamas su tarybos nario, kaip laisvai savo pareigas vykdančio politiko, statusu.“

III Vertinimas

Remdamiesi Politikų elgesio kodekso 4 straipsnio principų sąrašu, skundo turiniu bei tarybos nario paaiškinimu komisija nagrinėjo, kokie galimi Eduardo Norkaus elgesio atitikimai ar pažeidimai padaryti viešais pareiškimais.

Septyni iš aštuonių komisijos narių Eduardo Norkaus elgesio viešus pareiškimus vertino dviprasmiškais klausimais bei pasisakymais:

- Pagarba žmogui ir valstybei
 - Klausimai, kuriuose minimas „savivaldybės teismo nutarčių nevykdymas“ ar „neteisėtas sklypo stebėjimas“, gali mažinti pasitikėjimą savivaldybės institucijomis, jei teiginiai nepagrįsti. Galimai pažeistas šis principas.
- Teisingumas
 - klausimai buvo formuluojami tendencingai ar tik vienos pusės interesams, o ne visų gyventojų naudai, tai gali rodyti principo nesilaikymą.
- Sąžiningumas
 - Skunde nurodoma, kad klausimuose pateikta informacija neatitinka tikrovės ir yra klaidinanti. Tai kelia abejonų dėl sąžiningumo, nes visuomenei gali būti sudarytas klaidingas įspūdis apie administracijos veiksmus.
- Skaidrumas ir viešumas
 - Pats faktas, kad klausimai buvo keliami viešai, gali būti laikomas skaidrumo išraiška. Tačiau jei jie nepagrįsti, tokia forma labiau panaši į manipuliaciją skaidrumo principu, nei į tikrą viešumo užtikrinimą.
- Padorumas
 - Pasakymai apie „puikiuosius 90-tus“ ar „gėdingas klaidas“ gali būti laikomi neetiškais ir žeminančiais administracijos reputaciją, todėl kyla rizika, kad pažeistas padorumo principas.
- Pavyzdingumas
 - Nors politikas turi teisę kritikuoti, retorika ir kaltinimų forma gali neatitikti pavyzdingo elgesio standartų, nes galėjo kelti visuomenėje nepasitikėjimą institucijomis.
- Nešališkumas
 - Jei klausimai formuluoti selektyviai, pasirenkant tik neigiamą informaciją ir nepaisant atsakymų, tai galėtų kelti abejonų dėl objektyvumo. Tačiau tam reikėtų įvertinti, ar buvo ignoruoti oficialūs duomenys, komisija įvertino, kad buvo ignoruoti oficialūs duomenys, tokie kaip tarybos sprendimas, kuriame balsavo "už" ir Eduardas Norkus.
- Atsakomybė
 - Už viešus pareiškimus tarybos narys atsako visuomenei. Jei jo teiginiai klaidinantys ir žeidžiantys, galima laikyti, kad nebuvo tinkamai priimta atsakomybė už žodžius.

Vienas iš aštuonių komisijos narių:

- vertino Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos direktoriaus pareiškimą kaip negebėjimą vertinti ir priimti tarybos nario kritiką pareikštą administracijos vardu. Paskirtasis administracijos direktorius viršijo įgaliojimus, skųsdamas išrinktą bendruomenės tarybos narį E. Norkų etikos komisijai.
- Mano, kad ne visi komisijos nariai turėjo pakankamai informacijos apie neužbaigtus teisminių procesus ir jų eigą savivaldybėje, todėl tarybos nario E. Norkaus pasisakymus vertino vienpusiškai.
- Mano, jog tarybos nario Eduardo Norkaus, opozicijos lyderio, pasisakymų ir klausimų oficialioje tarybos mažumos valandoje neigiamas administracijos direktoriaus ir kai kurių

komisijos narių vertinimas turi politinio persekiojimo požymius ir prieštarauja demokratijos bei savivaldos principams.

IV. Sprendimai bei teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas sprendimas

Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos etikos komisija 2025-09-11, išnagrinėjusi Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos 2025 m. rugpjūčio 6 d. pareiškimą DĖL KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO EDUARDO NORKAUS ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 23 straipsnio 3 dalies 3 punktu bei Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso nuostatomis, komisijos narių balsu dauguma nusprendė:

1. Tarybos narys Eduardo Norkus 2025 m. birželio 30 d. Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos posėdžio metu bei 2025 m. liepos 2 d. raštu ir žodžiu pateikė klausimus, kuriuose buvo teiginiai apie tariamą savivaldybės veiksmų neteisėtumą, teismo nutarčių nevykdymą, netinkamą savivaldybės turto naudojimą bei mero potvarkių neviešinimą.
2. Administracijos pateikta informacija ir atsakymai paneigė šiuos teiginius kaip nepagrįstus ir neatitinkančius tikrovės.
3. Viešai išsakyti nepagrįsti teiginiai galėjo klaidinti visuomenę, menkinti savivaldybės institucijų reputaciją ir kelti nepagrįstą abejonę dėl jų veiklos teisėtumo bei skaidrumo.
4. Tokia elgesio forma neatitinka valstybės politiko elgesio principų, nustatytų Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje:
 - pagarbos žmogui ir valstybei – sumenkino institucijų autoritetą ir pasitikėjimą jomis;
 - sąžiningumo – pateikti nepagrįsti ir klaidinantys teiginiai;
 - skaidrumo ir viešumo – viešumas naudotas formuojant klaidinantį įspūdį;
 - padorumo – pasisakymai turėjo menkinančių bei neetiškų elementų;
 - pavyzdingumo – pasisakymų forma neatitiko visuotinai pripažįstamų etikos normų;
 - atsakomybės – tarybos narys neparodė pakankamos atsakomybės už viešai skleidžiamus teiginius.

Sprendimas:

1. Pripažinti, kad Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos nario Eduardo Norkaus elgesys, pateikiant nepagrįstus teiginius tarybos posėdžių metu ir raštu, pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1, 3, 4, 5, 6 ir 9 punktus.
2. Rekomenduoti tarybos nariui laikytis aukščiausių valstybės politiko elgesio standartų, užtikrinti, kad ateityje visi teikiami klausimai ir pastabos būtų pagrįsti patikimais faktais ir pateikiami etiška forma, nepažeidžiant savivaldybės institucijų reputacijos.

Komisijos pirmininkas

Rolandas Vosylius